

# มิชชันนารีในคาบสมุทรมลายูยุคอาณานิคมอังกฤษ

## Missionaries in the Malay Peninsula during the British Empire Era

เผ่า นวกุล<sup>1</sup>

Phao Nawakul<sup>1</sup>

---

### บทคัดย่อ

อาณานิคมของแคบ สหพันธรัฐมลายู และ สหพันธรัฐมลายา การศึกษาพัฒนาการทั้งสามทำให้เราทราบถึงจุดเริ่มการเข้าไปมีอำนาจของอังกฤษในสิงคโปร์และมาเลเซียหรือที่นักวิชาการที่ศึกษาประวัติศาสตร์ในยุควิคตอเรียเรียกพื้นที่นี้ว่า “คาบสมุทรมลายู” หรือ “แหลมมลายู” วัตถุประสงค์ของบทความเพื่ออธิบายวิธีการเข้าไปมีอำนาจในคาบสมุทรมลายูของจักรวรรดิอังกฤษ วิธีการเข้าไปมีอำนาจถือเป็นใบเบิกทางให้กับมิชชันนารี การนำเสนอใช้วิธีการพรรณนาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวทั้งหมด

**คำสำคัญ:** มิชชันนารี, คาบสมุทรมลายู, จักรวรรดิอังกฤษ

### Abstract

Studies of the evolution of The Straits Settlement, the Federated Malay States and the Federation of Malaya help identify the beginning of British Empire predominance in Singapore and Malaysia. Historian's academic study of colonial history refers to the Singapore/Malaysia area as the Malay Peninsula. This article reveals the process of British Empire predominance in the Malay Peninsula, and how their predominance created an open door scenario for missionaries. This article presents its information through the portrayal of historical incidents.

**Keywords:** missionary, Malay Peninsula, British Empire

---

<sup>1</sup> อาจารย์ประจำด้านการเมืองการปกครอง คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

<sup>1</sup> Lecturer in Politics and Government, Faculty of Public Administration, Dhurakij Pundit University, Thailand

## บทนำ

เมื่ออังกฤษสร้างฐานที่มั่นในอินเดียสำเร็จ การขยายอำนาจโดยการแสวงหาดินแดนใหม่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มิชชันนารีเข้ามาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 พวกเขามาพร้อมกับจักรวรรดิตะวันตกอย่างพวกดัชต์และอังกฤษ มิชชันนารีถูกมองว่าเป็นตัวช่วยที่มีประสิทธิภาพในการสนับสนุนอำนาจของจักรวรรดิเรื่องการค้าและผลกำไร (Goh, 2005, pp. 4-5) แต่ในบทความนี้จะไม่กล่าวถึงมิชชันนารีภายใต้การปกครองของจักรวรรดิอื่นนอกจากจักรวรรดิอังกฤษ (British Empire) โดยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้พื้นที่ที่สำคัญคือสิงคโปร์และมาเลเซีย ซึ่งดินแดนแห่งนี้ถูกเรียกว่า “คาบสมุทรมลายู” หรือ “แหลมมลายู” (Malay Peninsula) นั่นเอง

อย่างไรก็ตาม การทำความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของมิชชันนารีในคาบสมุทรมลายูต้องทำความเข้าใจบริบททางสังคมเสียก่อนว่าพวกเขามีพัฒนาการทางการเมืองมาอย่างไร โดยในเบื้องต้นอาจต้องเข้าใจในบริบทของ อาณานิคมช่องแคบ (the Straits Settlement) สหพันธรัฐมลายู (the Federated Malay States) และ สหพันธรัฐมลายา (the Federation of Malaya) สิ่งเหล่านี้จะทำให้เราทราบถึงจุดเริ่มการเข้าไปมีอำนาจของอังกฤษในสิงคโปร์และมาเลเซีย หรือที่นักวิชาการที่ศึกษาประวัติศาสตร์ในยุคอาณานิคมเรียกพื้นที่นี้ว่า คาบสมุทรมลายูหรือแหลมมลายู วัตถุประสงค์ของบทความเพื่ออธิบายวิธีการเข้าไปมีอำนาจในคาบสมุทรมลายูของจักรวรรดิอังกฤษ วิธีการเข้าไปมีอำนาจถือเป็นใบเบิกทางให้กับมิชชันนารี โดยใช้วิธีการพรรณนาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวทั้งหมด

เพื่อบรรลุถึงจุดประสงค์ของบทความ การนำเสนอจะถูกแบ่งเป็น 4 ส่วนคือ *ส่วนที่ 1 บทนำ* แสดงโครงสร้างของบทความ *ส่วนที่ 2 จักรวรรดิ*

*อังกฤษในคาบสมุทรมลายู* แสดงให้เห็นถึงการขยายอำนาจของจักรวรรดิอังกฤษสู่คาบสมุทรมลายู ศึกษาผ่านพัฒนาการของ อาณานิคมช่องแคบ สหพันธรัฐมลายู และ สหพันธรัฐมลายา *ส่วนที่ 3 มิชชันนารีในคาบสมุทรมลายูยุคอาณานิคมอังกฤษ* แสดงให้เห็นถึงการเข้ามาของมิชชันนารีในคาบสมุทรมลายูซึ่งเป็นผลจากการเข้ามามีอำนาจทางการเมืองของจักรวรรดิอังกฤษ *ส่วนที่ 4 บทสรุป*

## จักรวรรดิอังกฤษในคาบสมุทรมลายู

นักวิชาการจำนวนมากให้เหตุผลถึงการที่จักรวรรดิอังกฤษขยายอำนาจสู่แหลมมลายูไว้อย่างน่าสนใจโดยสิ่งที่สำคัญที่สุดสำหรับอังกฤษในการมาสู่คาบสมุทรแห่งนี้มาจากหลายปัจจัยไม่ว่าจะเป็นด้านการค้า เป็นเส้นทางการค้าสู่จีน และ เพื่อป้องกันอำนาจของจักรวรรดิอื่น (Roxborough in Asia Journal of Theology, 1992, p. 2) ความสำคัญของแหลมมลายูอยู่ที่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อม ภูมิศาสตร์ของคาบสมุทรนี้ปกป้องเส้นทางการค้าที่ไปสู่จีนซึ่งทราบกันดีว่าผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจมีมากและเป็นส่วนปกป้องคุ้มกันอ่าวเบงกอลซึ่งเป็นฐานที่มั่นของตน แต่สำหรับสหพันธรัฐมลายูและสิงคโปร์ในปี ค.ศ. 1903 มีคำกล่าวเปรียบเทียบบอย่างน่าสนใจถึงความสำคัญของภูมิภาคนี้ว่า “สหพันธรัฐฯ ไม่มีหนี้สาธารณะและไม่เคยกู้หนี้ยืมสิน” สำหรับอังกฤษผลประโยชน์ที่ได้มีมากในดินแดนแห่งนี้ไม่ว่าจะเป็นจากค่าขนส่งสินค้า ประกันภัย การธนาคารและกำไรจากการค้า (SarDesai, 1970, p. 4)

ในงานของ วีนา สิกกรี (Veena Sikree) นักวิชาการชาวอินเดียผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา เรื่อง India and Malaysia: Intertwined Strands อธิบายถึงพัฒนาการของอาณานิคมช่องแคบว่า ในคริสต์ศตวรรษที่ 1770 บริษัทอินเดียตะวันออกแห่ง

อังกฤษ (The British East India Company) เข้ามาจับบทบาทในคาบสมุทรมลายูด้วยข้อเสนอของสุลต่านแห่งรัฐเคดาห์ (Kedah) เคดาห์เป็นเป้าหมายดีของสุลต่านแห่งรัฐสลังงอร์ (Selangor) เมื่อเป็นเช่นนั้นสุลต่านเคดาห์จึงมอบข้อเสนอให้กับอังกฤษโดยการผ่อนคลายระเบียบเกี่ยวกับการค้าทางเรือเพื่อแลกกับความช่วยเหลือด้านความปลอดภัยต่อเคดาห์ อังกฤษรับข้อเสนอเพราะหากไม่รับเกรงว่าเคดาห์อาจนำข้อเสนอไปสุดัดซ์และทำให้ดัตช์เข้ามามีอิทธิพลเหนือพื้นที่แห่งนี้ (Sikree, 2013, pp. 182-184)

การเข้าไปสู่เคดาห์นำมาซึ่งการสถาปนาอำนาจจักรวรรดิอังกฤษบนเกาะปีนัง (Penang)<sup>1</sup> โดยอังกฤษเล็งเห็นว่าเกาะปีนังเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การเป็นท่าเรืออย่างมากทั้งในเรื่องของความสะดวกแก่การส่งออกสินค้าไปจีนและเป็นศูนย์กลางของการค้าเครื่องเทศที่สำคัญ ในปี ค.ศ. 1786 อังกฤษเข้าไปยึดครองเกาะปีนังโดยยังไม่ได้มีการเจรจาอย่างเป็นทางการกับสุลต่านเคดาห์ผู้เป็นเจ้าของเกาะแต่อย่างใด หลังจากนั้นอังกฤษจึงเจรจากับสุลต่านแห่งเคดาห์ผู้เป็นเจ้าของเกาะโดยมีเงื่อนไขแลกเปลี่ยนคือ การคุ้มครองเคดาห์จากการรุกรานของสยาม อย่างไรก็ตามการเจรจานี้มีปัญหาเพราะรัฐบาลอังกฤษในอินเดียมีนโยบายปฏิเสธการทำสงครามทั้งปวงกับรัฐแถบตะวันออกเมื่อเป็นเช่นนั้นสุลต่านแห่งเคดาห์จึงตัดสินใจยึดเกาะคืนเพราะพวกเขาไม่ได้ประโยชน์ตอบแทนจากข้อตกลงที่จะเกิดขึ้น แต่อังกฤษไม่ยินยอมออกจากเกาะจึงนำมาซึ่งข้อพิพาทจนก่อให้เกิดสงครามในปี ค.ศ. 1791 ผลคือสุลต่านแห่งเคดาห์พ่ายแพ้ทำให้เขาไม่มีทางเลือกจำต้องยินยอมลงนามในสนธิสัญญามอบเกาะปีนังแก่อังกฤษ โดยอังกฤษยินดีจ่ายเงินให้แก่สุลต่านปีละ 6,000 เหรียญสเปนเป็นค่าตอบแทน (Ryan, 1969, pp. 83-86)

<sup>1</sup> เกาะปีนังในช่วงเวลาดังกล่าวไม่มีคนอาศัยอยู่แต่อย่างใด กรรมสิทธิ์ของเกาะเป็นของสุลต่านแห่งรัฐเคดาห์

บริษัทอินเดียตะวันออก หวังเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนาท่าเรือปีนังเป็นศูนย์กลางทางการค้าพัฒนาสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมของคนพื้นเมืองให้เข้มแข็ง ด้วยความคาดหวังนี้ทำให้อังกฤษตัดสินใจยกสถานะของปีนังให้เป็นเมืองสำคัญในภูมิภาคนี้หรือที่รู้จักกันดีในชื่อ “Eastern Presidency” มีสถานะเทียบเท่ากับเมืองมัทราส กัลกัตตาและบอมเบย์ในอินเดีย ทำให้กล่าวได้ว่าพื้นที่แห่งนี้เป็นประตูบานแรกของอังกฤษที่เปิดไปสู่คาบสมุทรมลายู ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างชาวอังกฤษ อินเดียและมลายูในเวลาต่อมา (Sikree, 2013, p. 206) จนมาถึงในปี ค.ศ. 1826 อาณานิคมช่องแคบ หรือ The Straits Settlement ก็กำเนิดขึ้นจากการที่มะละกาและสิงคโปร์<sup>2</sup> (Gardner, 1971, p. 173 and Sikree, 2013, p. 208-210) ถูกโอนจากการควบคุมของรัฐบาลอังกฤษในอินเดียเข้ามาอยู่ภายใต้การปกครองของปีนัง ต่อมา “Eastern Presidency” ที่มีเมืองศูนย์กลางคือปีนังถูกยกเลิกเปลี่ยนสถานะของกลุ่มเมืองเหล่านี้มาเป็น “อาณานิคมช่องแคบ” โดยมีเมืองศูนย์กลางคือสิงคโปร์ ทั้งหมดอยู่ภายใต้การควบคุมของบริษัทอินเดียตะวันออก (Sikree, 2013, p. 207)

พัฒนาการทางการเมืองหลังจากนั้น 4 รัฐ ได้แก่ สลังงอร์ เปร๊ะ (Perak) เนกรีเซมบีลัน

<sup>2</sup> สิงคโปร์ ก่อนหน้าที่อังกฤษจะเข้ามาเป็นเกาะที่มีคนอาศัยอยู่น้อย เป็นที่รกร้างว่างเปล่าและเป็นสมบัติของสุลต่านยะโฮร์ (Sultan of Johore) แต่จากการสำรวจของบริษัทอินเดียตะวันออกพบว่า พื้นที่นี้เหมาะแก่การเป็นศูนย์กลางการค้าและท่าเรือ ดังนั้นในปี ค.ศ. 1819 อังกฤษตกลงทำสัญญาเช่าเกาะแห่งนี้จากสุลต่านยะโฮร์เพื่อพัฒนาพื้นที่แห่งนี้ในทางการค้า โดยจ่ายค่าเช่าเป็นจำนวน 5,000 เหรียญสเปนแก่สุลต่านทุกปีและจ่าย 3,000 เหรียญสเปนแก่ผู้ปกครองท้องถิ่นทุกปีเช่นกัน ส่วน มะละกา ก่อนสนธิสัญญาระหว่างอังกฤษและดัตช์ ในปี ค.ศ. 1824 (Anglo-Dutch Treaty of 1824) เป็นกรรมสิทธิ์ของดัตช์ แต่หลังการทำสนธิสัญญา มะละกาถูกโอนมาอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษเพื่อแลกกับการยกเบงกอล (Bencoolen) ในสุมาตราแก่ดัตช์

(Negeri Sembilan) และ ปะหัง (Pahang) รวมตัวกันในชื่อ สหพันธรัฐมลายู (the Federated Malay States หรือ FMS) อยู่ภายใต้อำนาจของอังกฤษ โดยมีการตกลงทำสนธิสัญญาเมื่อปี ค.ศ. 1895 เพื่อเป็นการรวมรัฐต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน ประสานการทำงานร่วมกันให้มากยิ่งขึ้น หลังจากอังกฤษเข้ามามีอำนาจภายใต้อาณานิคมช่องแคบพวกเขาดำเนินนโยบายส่งผู้สำเร็จราชการไปยังรัฐอื่นๆ นอกอาณานิคมช่องแคบเพื่อโน้มน้าวให้ผู้ปกครองรัฐทำตามนโยบายที่พวกเขาต้องการ โดยผู้สำเร็จราชการเหล่านี้เริ่มเข้าสู่คาบสมุทรมลายูในปี ค.ศ. 1870 (Ryan, 1969, pp. 140-142) จนในที่สุดผู้ปกครองรัฐของมลายูและอังกฤษเห็นด้วยในการทำข้อตกลงร่วมกันในการพัฒนารัฐจึงก่อให้เกิด “สหพันธรัฐมลายู” ในท้ายที่สุด (Ryan, 1969, pp. 150-153)

ถึงตรงนี้เท่ากับว่าอังกฤษสามารถปกครองดินแดนแถบคาบสมุทรมลายูได้ 2 ส่วนหลักคือ อาณานิคมช่องแคบ และ สหพันธรัฐมลายู หลังจากนั้นอาณานิคมช่องแคบ (ยกเว้นสิงคโปร์) และ สหพันธรัฐมลายูได้รวมกลุ่มกับ รัฐนอกสหพันธรัฐมลายู (Unfederated Malay States) อีก 5 รัฐ<sup>3</sup> (Sikree, 2013, pp. 317-325) ได้แก่ ยะโฮร์ (Johor) เคดาห์ กลันตัน (Kelantan) ปะลิส (Perlis) และ ตรังกานุ (Terengganu) ก่อตั้ง สหภาพมาลายา (Malayan Union) ขึ้นในปี ค.ศ. 1946 เพื่อยกระดับกลุ่มรัฐของพวกเขามาให้ได้รับการยอมรับโดยนิตินัย (de jure) มากกว่าการยอมรับโดยพฤตินัย (de facto) อย่างที่เป็นอยู่ สิ่งเหล่านี้นำไปสู่การสร้างการรวมศูนย์อำนาจทางการเมือง (centralization) นำไปสู่การปกครองตนเอง (self-rule) และ

สร้างความเป็นหนึ่งเดียวของประเทศ (Sikree, 2013, p. 317)

อย่างไรก็ตามสหภาพมาลายาหลังจากปี ค.ศ. 1946 ถูกต่อต้านอย่างหนักเนื่องจากทำยที่สุดแล้วเหล่าบรรดาผู้ปกครองเดิมต้องสูญเสียอำนาจทางการเมืองของตนไปขึ้นต่อรัฐบาลกลางประชาชนในรัฐเกรงว่าพวกตนจะถูกกลืนโดยชาวจีนและอินเดียเพราะข้อเสนอการจัดตั้งสหภาพมาลายาให้สิทธิกับชาติพันธุ์ต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในสหภาพอย่างเท่าเทียม ดังนั้นจึงเกิดการเรียกร้องให้ทบทวนข้อเสนอจนในที่สุดก่อให้เกิด สหพันธรัฐมาลายา ขึ้นในปี ค.ศ. 1948 โดยอำนาจของผู้ปกครองและประชาชนในรัฐยังมีอำนาจเช่นเดิมในรัฐตนแต่ยังคงไว้ว่าจำเป็นต้องมีรัฐบาลกลางเกิดขึ้นเหนือพวกเขา สหพันธรัฐมาลายาจึงได้รับการเปรียบเปรยว่าเป็นรากฐานของรัฐธรรมนูญมาเลเซียในปัจจุบัน หลังจากนั้นปี ค.ศ. 1957 พวกเขาได้รับอิสรภาพจากอังกฤษและพัฒนาจนกลายเป็นประเทศมาเลเซียในปี ค.ศ. 1963 (Ryan, 1963, pp. 184-189, 199-203)

กล่าวได้ว่า อังกฤษเริ่มเข้ามามีอิทธิพลในคาบสมุทรมลายูตั้งแต่การสถาปนาอำนาจบนเกาะปีนังในปี ค.ศ. 1786 สร้างอาณานิคมช่องแคบของอังกฤษในปี ค.ศ. 1826 สหพันธรัฐมลายูในปี ค.ศ. 1895 สหภาพมาลายาในปี ค.ศ. 1946 จนมาถึงสหพันธรัฐมลายูในปี ค.ศ. 1948 จนมอบอิสรภาพแก่พวกเขาในปี ค.ศ. 1956 นับว่าเป็นเวลาที่กว่า 160 ปีในการปกครอง กล่าวได้ว่าภูมิภาคแห่งนี้เป็นภูมิภาคทำยๆ ที่ได้รับอิสรภาพทางการเมืองจากการสถาปนาอำนาจบนคาบสมุทรมลายูเป็นการลงหลักปักฐานสถาปนาการค้าที่สำคัญในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การเข้ามานอกจากจะนำมาซึ่งผลประโยชน์ทางการเมืองทั้งส่งออกและนำเข้าแล้วยังนำมาซึ่งเหล่ามิชชันนารีเข้ามาเผยแผ่ศาสนาเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสิงคโปร์ ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19-20 มิชชันนารีกว่า 16 สำนักเข้าไปดำเนินกิจกรรมในสิงคโปร์โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

<sup>3</sup> ทั้ง 5 รัฐนี้เป็นรัฐที่ไม่ได้รับการยอมรับในระบบนานาชาติว่าเป็นรัฐโดยสมบูรณ์ เมื่อเป็นเช่นนั้นพวกเขาก็ต้องหาหนทางทำให้รัฐของพวกเขาเป็นที่ยอมรับในทางนิตินัยจึงเข้าร่วมกลุ่มกับอาณานิคมช่องแคบและสหพันธรัฐมลายูก่อตั้งเป็น สหภาพมาลายาเพื่อสนองต่อความปรารถนาข้างต้น

ทางการศึกษา โรงเรียนถูกสร้างขึ้นมากมายในพื้นที่ ในส่วนของมาเลเซียก็ไม่ต่างจากสิงคโปร์ เพราะพื้นที่ทั้งสองต่างตกอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษเช่นเดียวกัน

### มิชชันนารีในคาบสมุทรมลายูยุคอาณานิคมอังกฤษ

สำหรับมิชชันนารีในคาบสมุทรมลายูยุคอาณานิคมอังกฤษ ก่อนการเข้ามาของจักรวรรดิอังกฤษในแหลมมลายูมิชชันนารีกลุ่มแรกที่เข้ามาคือโรมันนิกายคาทอลิกภายใต้การนำของ ฟรานซิสซาเวียร์ (Francis Xavier) ในปี ค.ศ. 1545 (Thomas and Manikan, 1956, p. 56) อย่างไรก็ตามการเข้ามาของซาเวียร์ในแหลมมลายูก็เป็นเพียงทางผ่านไปสู่หมู่เกาะโมลุกกะ (Molucca) เท่านั้น (Roxborough in Hunt, Hing and Roxborough, 1992, pp. 52-53) ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างมิชชันนารีกับจักรวรรดินิยมต่างๆ เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนโดยเฉพาะในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ในประเทศไทยและบางส่วนของมาลายาหรืออินโดนีเซียอาจจะได้รับอิทธิพลจากมิชชันนารีคาทอลิกที่มาพร้อมกับโปรตุเกสหรือชาวอินเดียที่เข้ามาทำงานทำในมาลายาส่วนมากอยู่ภายใต้มิชชันนารีสำนักแองกลิคัน (Anglicans) เป็นต้น และหากกล่าวถึงนโยบายของอังกฤษในอาณานิคมช่องแคบ ศาสนาก็ดำรงอยู่ด้วยความเสรี กิจกรรมของเหล่ามิชชันนารีโดยเฉพาะมิชชันนารีอังกฤษกระทำในหมู่ชาวอินเดียและชาวจีน กิจกรรมส่วนมากก็เป็นเรื่องการศึกษา สาธารณสุข (Roxborough in Asia Journal of Theology, 1995, p. 7)

การเข้าสู่แหลมมลายูของอังกฤษเริ่มที่ปีนังในปี ค.ศ. 1786 มิชชันนารีที่เข้ามากลุ่มแรกคือ แองกลิคัน พวกเขาคิดว่าการดำเนินกิจกรรมทางศาสนาควรเกิดขึ้นหลังจากที่ปีนังถูกสถาปนาจนในท้ายที่สุดต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19 การดำเนินกิจกรรมก่อเริ่มเป็นรูปเป็นร่างขึ้น ในปี ค.ศ. 1814

บาทหลวง โรเบิร์ต เอช. ฮัทซิงส์ (Robert S. Hutchings) กับบริษัทอินเดียตะวันออกฯ เห็นพ้องร่วมกันในการสร้างสังคมโดยใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือ เช่น มีการสร้างศาสนสถานและโรงเรียนขึ้นในปีนังพร้อมกันนั้นเขายังร่วมมือกับกลุ่มมิชชันนารีในกัลกัตตาทำการแปลพระคัมภีร์ไบเบิลเป็นภาษามาลาย (Malay) เป็นต้น (Roxborough in Asia Journal of Theology, 1992, pp. 11-12)

รัฐบาลอังกฤษและมิชชันนารีต่างทำงานร่วมกันในมลายูโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการศึกษา งานของ ไช ฮอน-ชาน (Chai Hon-Chan) กล่าวถึงการพัฒนาการศึกษาร่วมกันไว้อย่างน่าสนใจโดยเขา กล่าวถึง เมทอดิสต์มิชชันนารี (Methodist) และคาทอลิกมิชชันนารีที่เข้ามาเริ่มต้นงานเกี่ยวกับการศึกษาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1885 พวกเขาสร้างโรงเรียนถึง 17 แห่งทั้งในอาณานิคมช่องแคบและสหพันธรัฐมลายู ครอบคลุมนักเรียนกว่า 3,100 คน พวกเขาได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐเพื่อที่จะสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพเพื่อสนองต่องานราชการ การค้าและวิชาชีพต่างๆ ในประเทศ (Chai, 1967, pp. 268-269)

ในงานของ วินเบิร์น ที. โทมัส และ ราชา บี. มานิกาน (Winburn T. Thomas and Rajah B. Manikan) กล่าวสอดคล้องกับงานของ ไช ฮอน-ชานว่า เมทอดิสต์มิชชันนารีเป็นกลุ่มแรกๆ ที่เข้ามาทำงานในมลายูและยังขยายไปถึงฟิลิปปินส์และอินโดนีเซีย มีสมาชิกประมาณ 15,500 คน มิชชันนารีจำนวน 1 ใน 3 ทำงานในสิงคโปร์ ส่วนที่เหลือทำงานในสหพันธรัฐมลายา (Thomas and Manikan, 1956, pp. 50-51) โทมัสและมานิกานยังกล่าวเพิ่มเติมถึงลักษณะการทำงานของมิชชันนารีในคาบสมุทรมลายูว่า ทำงานภายใต้ประชาชนที่อพยพมาจากต่างแดนที่เป็นชาวจีนและอินเดียและยังมีความยากลำบากเมื่อต้องทำงานท่ามกลางรัฐที่ถูกยอมรับว่ามีศาสนาประจำท้องถิ่นคือ อิสลาม ในปี ค.ศ. 1905 มีสองมุสลิมเปลี่ยนศาสนามานับถือศาสนาคริสต์นำมาซึ่งการจลาจล ผู้ที่เปลี่ยนศาสนาต้องได้รับการดูแลจากตำรวจ อย่างไรก็ตามคริสต์

จักรเมทอติสต์ยังคงดำเนินกิจกรรมแก่คนเด็กชาย และหญิงในมะละกาต่อไป (Thomas and Manikan, 1956, pp. 60-61)

สำหรับสิงคโปร์คือพื้นที่สำคัญต่อการค้าและเป็นท่าเทียบเรือที่สำคัญของอังกฤษ พวกเขาเป็นหนึ่งในสามของอาณานิคมช่องแคบและกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของสหพันธรัฐมาลายาในเวลาต่อมา อังกฤษต้องการให้สิงคโปร์เป็นท่าเทียบเรือที่ปลอดภัย

ภาษี (free port) เมื่อเป็นเช่นนั้นการนำเข้าแรงงานจึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้โดยมีการอพยพเข้ามาของทมิฬ (Tamil) จากอินเดียและชาวจีน ทำให้เมื่อถึงคริสต์ทศวรรษที่ 1921 ชาวจีนในสิงคโปร์เป็นชาติพันธุ์ที่มีจำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับชาวอินเดียและชาวมลายู (Goh, 2005, pp. 35-36)

**ตารางที่ 1** มิชชันนารีในสิงคโปร์ช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19-20 (ปี: ปีที่เข้ามาดำเนินกิจกรรม)

| ปี ค.ศ. | สำนัก                           | ปี ค.ศ. | สำนัก                           |
|---------|---------------------------------|---------|---------------------------------|
| 1819    | The London Missionary Society   | 1928    | The Assemblies of God           |
|         | The Anglicans                   | 1935    | The Salvation Army              |
| 1821    | The Catholics                   | 1950s   | The Church of Christ            |
| 1834    | American Board of Commissioners |         | The Southern Baptists           |
| 1837    | The Church Missionary Society   |         | The Lutherans                   |
| 1857    | The Plymouth Brethren           |         | The Bible Presbyterians         |
| 1885    | The American Methodists         |         | The Finnish Pentecostal Mission |
| 1908    | The Seven-Day Adventists        |         | The Evangelical Free Church     |

ที่มา: Christianity in Southeast Asia (pp. 36-38), by Goh, 2005, Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.

การเข้าสู่สิงคโปร์ของมิชชันนารีก็เฉกเช่นดินแดนอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นอินเดียหรือแอฟริกา พวกเขาพร้อมกับจักรวรรดินิยมโดยเริ่มเข้ามาบทบาทเมื่อปี ค.ศ. 1819 โดยสมาคมมิชชันนารีลอนดอน (The London Missionary Society) นำโดย วิลเลียม ไมล์ (William Milne) (Goh, 2005, p. 36) แต่หลังจากที่จีนทำสนธิสัญญานานกิง (The Treaty of Nanking) กับอังกฤษในปี ค.ศ. 1842 การทำงานของสมาคมมิชชันนารีลอนดอนในสิงคโปร์ก็ปิดตัวลงและย้ายกิจการไปเปิดที่จีน อย่างไรก็ตามยังมีมิชชันนารีสำนักอื่นที่ดำเนินกิจการในสิงคโปร์อยู่เป็นจำนวนมาก (ตารางที่ 1) กล่าวได้ว่าช่วงคริสต์ศตวรรษนี้เป็นช่วงที่มิชชันนารีมาดำเนิน

กิจกรรมเป็นจำนวนมากในสิงคโปร์โดยบทบาทที่สำคัญอยู่ที่การพัฒนาด้านการศึกษาโดยเฉพาะคริสต์จักรโรมันคาทอลิกและคริสต์จักรแองกลิคันได้ทำการสร้างโรงเรียนขึ้นในสิงคโปร์ เช่น สถาบันเซนต์โยเซฟ (St' Joseph's Institution) และโรงเรียนเซนต์แอนดรูว์ (St' Andrew's School) เป็นต้น (Goh, 2005, p. 38)

## บทสรุป

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในคาบสมุทรมลายูเกี่ยวกับประเด็นทางศาสนาเกิดขึ้นน้อยมากในประวัติศาสตร์ โดย รอบบี บี. เอช. โกห์ (Robbie B.H. Goh) กล่าวสรุปไว้ว่า การดำเนินกิจกรรมทาง

ศาสนาในประเทศคาบสมุทรมลายูถือว่ามีความต่างจากประเทศอื่นในภูมิภาค โดยประเด็นความศรัทธาทางศาสนาในหมู่ประชาชนไม่มีความรุนแรงและถูกแทรกแซงแต่อย่างใด รวมทั้งยังมีเสรีภาพในการรวมกลุ่มกันทางศาสนาซึ่งสามารถเห็นได้ในปัจจุบันว่ามีกลุ่มต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย แต่หากพิจารณาถึงลงไปในเรื่องละเอียดคริสต์ศาสนิกชนในมาเลเซียส่วนมากเป็นคนจีน และพวกเขายังมีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศกับชาวจีนผู้พลัดถิ่นทั้งในกัมพูชา ไทย เวียดนาม เป็นต้น (Goh, 2005, pp. 55-56)

ต่างกับประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อื่นๆ ชาตินิยม (nationalism) เป็นอุปสรรคที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมของมิชชันนารีมีความยากลำบากโดยข้อกล่าวหาที่สำคัญคือคริสต์ศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดินิยมตะวันตก ตัวอย่างที่

สำคัญคือในพม่า หลังจากที่พม่าแยกออกจากอังกฤษ ผู้นำกะเหรี่ยงที่ต่อต้านรัฐบาลพม่าคือกะเหรี่ยงคริสต์หรือมิชชันนารีถูกมองว่าเป็นเครื่องมือของจักรวรรดิทำให้อเมริกันมิชชันนารีในพม่าทำงานอย่างยากลำบากหรือมีการจำกัดจำนวนมิชชันนารีอเมริกัน (Thomas and Manikan, 1956, pp. 72-74) มิชชันนารีถูกต่อต้านโดยคนพม่าที่มีนับถือศาสนาพุทธโดยเฉพาะในทางใต้ อย่างไรก็ตามเมื่อพวกเขาเดินทางไปทางภาคเหนือของพม่าพวกเขากลับได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นโดยเฉพาะจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่บนภูเขา กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ส่วนมากมีความขัดแย้งกับรัฐบาลพม่าอยู่เป็นทุนเดิม เมื่อมิชชันนารีเข้าไป ประชาชนจำนวนมากหันมานับถือศาสนาคริสต์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมู่ของชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

## เอกสารอ้างอิง

- Gardner, Brian. (1971). *The East India Company: a history*. London: Rupert Hart-Davis.
- Goh, Robbie, B.H. (2005). *Christianity in Southeast Asia*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- Hon-Chan, Chai. (1967). *The Development of British Malaya 1896-1909*. Kuala Lumpur: Oxford University Press.
- Roxborough, John. "Contextualisation and Re-Contextualisation: Regional Patterns in the History of Southeast Asian Christianity." *In Asia Journal of Theology*. 9(1) April 1995: 30-46.
- Roxborough, John. "Early Nineteenth-Century Foundations of Christianity in Malaya: Churches and Missions in Penang, Melaka and Singapore from 1786-1842." *In Asia Journal of Theology*. 6(1) April 1992, 54-72.
- Roxborough, John. "The Roman Catholic Church in Malaysia to 1990." In Robert Hunt, Lee Kam Hing and John Roxborough, *Christianity in [West] Malaysia, a Denominational History*. Pelanduk, Petaling Jaya, 1992:1-33.
- Ryan, N. J. (1963). *The Making of Modern Malaya; a History from Earliest Times to the Present*. Kuala Lumpur: Oxford University Press.
- Ryan, N. J. (1969). *The Making of Modern Malaysia and Singapore: a History from Earliest Times to 1966*. Kuala Lumpur: Oxford University Press.

- 
- SarDesai. D. R. (1970). *Trade and Empire in Malaya and Singapore, 1869-1874*. Ohio University: Center for International Studies.
- Sikree, Veena. (2013). *India and Malaysia: Intertwined Strands*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.
- Thomas, Winburn T. and Manikan, Rajah B. (1956). *The Church in Southeast Asia*. New York: Frienship Press.